

Öğrencilerin Ders Seçimlerini Etkileyen Faktörler: Basın ve Yayın Bölümü Öğrencileri

Üzerine Bir Araştırma

Prof. Dr. Erkan Yüksel

Doç. Dr. Nevzat Bilge İspir

Araş. Gör. Hatice Kahraman Adıyaman

Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

Özet

Bu çalışmada Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ve Yayın Bölümünün 2012 yılında yenilenen ders programının uygulamaya konulmasının ardından gelinen noktada öğrencilerin bölüme ilişkin değerlendirmelerini almak ve ders seçimlerini etkileyen unsurları ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğrencilerin bölüme ilişkin genel görüşleri ile birlikte ders seçerken hangi unsurları dikkate aldıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerle önce yüz yüze görüşmeler yapılarak konunun ana hatları ortaya konulmuş, sonra da tüm bölüm öğrencilerini kapsayan anket uygulaması gerçekleştirilerek analiz edilmiştir. Bulgular genel anlamda ders seçimini belirleyen üç faktörü ortaya koymaktadır: Kişisel gelişim, boş zaman ve mezun olma faktörleri. Öğrencilerin bölüme ilişkin beklentilerine bakıldığında da bu üç faktörün gözlemlendiği söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders seçimi, öğrencilerin beklentileri, Basın ve Yayın öğrencileri.

Factors Influencing Course Selection Decisions of Students: A Study on Journalism Students

Abstract

In 2012, Department of Journalism at Communication Sciences Faculty, Anadolu University renewed its curriculum. In pursuit of the implementation of the new curriculum, this study aims to get evaluations of students with respect to the department and to find out the factors influencing their course selection. The study was conducted to understand the factors affecting course selection of students as well as the general opinions about the department. Face to face interviews were conducted first to determine the main themes, after which a questionnaire consisting of these themes were conducted to all students in Journalism Department. The results reveal three factors which affect course selection: personal development, free time and graduation anxiety. When the students' expectations from department are considered, it is observed that these three factors dominate the expectations.

Keywords: Course selection, students' expectations, Journalism students.

1. Giriş

Kredili sistem, eğitimde öğrencilerin önceden belirlenmiş mutlak derslerin tamamını alarak ve başarı sağlayarak mezun olmaları yerine, kendilerine sunulan seçmeli ders seçenekleri arasından dilediklerini alarak zorunlu kredi miktarını doldurup mezun olmalarına imkân tanımaktadır. Bu sistemde öğrencilerin bir dönemde tüm derslerden başarılı olup bir üst döneme geçebilme şartı yerine tek tek derslerden başarılı olup toplam kredi tutarını tutturmaları esastır. Her ders bağımsız olduğundan başarısız olunan bir derste yalnızca o dersin tekrarı ya da yerine başka bir dersin alınması gibi seçenekler mevcuttur. Böylece öğrencinin belirli derslere takılması, zaman kaybetmesi ya da belirli bir programa bağlanması zorunluluğu yoktur. Hatta bir dönemde önerilen kredi miktarından daha fazla ders alınıp başarılı olunması durumunda erken mezun olmak bile söz konusudur. Bu durum mutlak sisteme göre öğrencilere büyük bir özgürlük alanı sağlamaktadır.

Peki, öğrenciler bu özgürlük alanını nasıl değerlendirmektedir? Dönem başında almak istediği dersleri belirlerken hangi faktörler etkide bulunmaktadır? Hangi unsurların etkisi altında ders seçimlerini gerçekleştirmektedirler? Bu ve benzeri sorular kredili sistemi ve öğrenci davranışlarını anlamada ve daha iyi bir eğitim kalitesinin tutturulmasında yanıtlanması gereken önemli sorular olarak düşünülmektedir.

Kuşkusuz bu sorulara yönelik eğitim planlayıcıların zihinlerinde kimi yanıtlar ya da öngörüler söz konusudur. Ancak bunlardan hangileri öğrenciler üzerinde ne kadar etkilidir ya da öğrencilerin tamamı düşünüldüğünde akla gelmeyen başka unsurlar da var mıdır? Bu sorulara kesin bir yanıt vermek pek de kolay değildir.

Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın ve Yayın Bölümü 2010-2011 öğretim yılında kredili sistemle sürdürmüş olduğu ders programını neredeyse tamamen yenilemiştir. Bu sayede ders programının çatısına multimedya yayıncılığı konularak bir piramit şeklinde dersler desenlenmiştir. Bu süreçte öğrenciler, öğretim elemanları, mezunlar, sektör temsilcileri ve yurt dışındaki benzer fakültelerin ders programlarına yönelik görüşme ve incelemelerin ardından bölümün yeni oluşturulan anabilim ve bilim dallarına ve fakültenin imkânlarına uygun olarak dersler düzenlenmiştir. İzleyen üç yıl içerisinde öğrencilerden gelen örneğin ders kredilerinin az olması ya da seçmeli ders sayısının yetersizliği gibi kimi şikâyetler de dikkate alınarak bölümün bir durum değerlendirmesi yapmasını beraberinde getirmiştir.

Bu çalışma da Basın ve Yayın Bölümü ders programının değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Çalışmanın genel amacı bölüm öğrencilerinin ders seçimlerini etkileyen faktörleri belirlemektir.

Öğrencilerin ders seçimleri konusunda literatürde yapılmış bazı çalışmalardan da öncelikle söz etmek gerekir. Çünkü çalışma hazırlanırken bu literatür de dikkate alınmıştır.

2. Önceki Çalışmalar

Babad ve Tayeb (2003, s.375)'e göre öğrencilerin ders seçiminde göz önünde bulundurduğu faktörler ders ve dersin hocasıyla ilgili özellikler üzerine yoğunlaşan akademik faktörler ve dersi seçen öğrenci ile ilgili kişisel/bağlamsal faktörler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Akademik faktörler arasında hocanın dersi anlatma şekli, kişiliği ve ifade tarzı, öğrencilerle iletişimi, verdiği ödevler, sınavlar ve not verme tarzı gibi özellikler yer almaktadır. Kişisel/bağlamsal faktörler arasında ise öğrencinin geçici bir işte çalışma gereksinimi, yüksek lisans için ortalamasını yüksek tutma zorunluluğu, sosyal ihtiyaçlar ve ders programının yoğunluğu gibi unsurlar yer almaktadır. Bilim insanlarının yaptıkları araştırmada öğrencilerin ders seçerken üzerinde durdukları akademik kalite, hocala ilgili hususlar ve dersin zorluğu ile ilgili deneysel bir analiz gerçekleştirmiştir. İsrail'de 1007 lisans öğrencisi; 280 erkek, 636 kadın ve 91 cinsiyet belirtmemiş öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilere seçmeli ders tanımları ve demografik sorular yer alan bir anket uygulamıştır. Gelecek dönemde okutulacağı varsayılan seçmeli derslerle ilgili tanımlar oluşturulmuştur. Tanımlar dersleri bir önceki dönemde alan öğrenciler tarafından hazırlanmıştır. Bununla birlikte, tanımlarda yer verilen bazı içerikler özellikle kaldırılmış ve anketi dolduracak öğrencilere bu içeriklerin kaldırıldığı bilgisi verilmiştir. Katılımcılara derslerin hepsinin konu bakımından eşit derecede ilginç ve ilgi çekici olduğu varsayılması söylenmiştir. Katılımcılar ders içeriklerini okuduktan sonra gelecek dönemde seçmek isteyecekleri beş dersi sıralamıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğrenciler zor derslerden (fazla ödev yükü) kaçınmakta ve daha kolay ya da nispeten daha az zor olan dersleri tercih etmektedir. Katılımcıların öğrenme değerine ve hocanın tarzına özellikle önem verdikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcılar başka seçenekleri olmaması dışında zor dersleri seçmekten kaçınmıştır. Deneysel analize konu olan 12 ders araştırmacılar tarafından öğrencilerin tercihlerine göre ideal ders (2 ders; %90 ve %88 seçimle), birinci derece (4) ve ikinci derece zorunluluktan (4) tercih edilen ve tercih edilmeyen ders (2 ders; %4 seçimle) olarak gruplanmıştır (Babad ve Tayeb, 2003, 384-286). Yaşça daha büyük olan öğrenciler diğerlerine kıyasla öğrenme değerine ve hocanın tarzına daha çok değer vermiş ve daha zor dersleri tercih etmiştir (Babad ve Tayeb, 2003, 387). Not ortalaması yüksek olan öğrenciler de öğrenme değerine daha fazla önem vermiş ve daha zor dersleri tercih etmiştir (Babad ve Tayeb, 2003, 388).

Pass vd. (2012) öğrencilerin ders seçiminde göz önünde bulundukları faktörleri belirlemek amacıyla bir dizi çalışma yürütmüşlerdir. Öncelikle bir anket geliştirmek amacıyla iki odak grup çalışması gerçekleştiren araştırmacılar, birinci odak grup çalışmasını konuyu belirlemek ve ikinci odak grup çalışmasını da ankette yer alacak faktörleri belirlemek için uygulamışlardır. Odak grup çalışmasıyla belirlenen faktörler daha sonra ankete dönüştürülüp 241 lisans öğrencisine (%52 erkek; %48 kadın) uygulanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin ders seçimini etkileyen faktörler arasında tanıdıkları hocaları tercih etme, diğer arkadaşlarıyla aynı sınıfta olma, herhangi bir işte çalışıyorlarsa çalışma saatlerine uyan bir program oluşturma, devamsızlığın esnek olması ve hocayı ofis saatlerinde bulabilme yer almaktadır. Dersin

hocası ile ilgili faktörlerden hocanın sınav uygulama yöntemini bilme, fazladan not sağlayan aktiviteler, önceden yapılan sınavları görebilme ve ders notlarının dersten önce alınabilmesi öne çıkmaktadır.

DellaGioia (2008) öğrenci görüşlerinin ders seçimindeki etkisini incelemek amacıyla psikoloji okuyan 29 lisans öğrencisi üzerinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada öğrencinin dersle ilgili görüşü ve öğrencinin dersle ve dersin hocasıyla ilgili görüşü olmak üzere iki ayrı yorum hazırlanmıştır. Katılımcıların tamamı dersin tanıtımını okuduktan sonra bir kısmına öğrencilerin dersle ilgili görüşü, diğerlerine öğrencilerin ders ve dersin hocasıyla ilgili görüşü okutulmuş geri kalan katılımcılara ise herhangi bir yorum okutulmamıştır. Çalışmada yorum okuyan öğrencilerin farklı kararlar alacağı ve yorumları faydalı bulacağı varsayımı ortaya atılmışsa da katılımcıların dersle ilgili yorumlardan etkilenmediği ve yorumları faydalı bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (DellaGioia, 2008, 23).

Kerin vd. (2001) öğrencilerin ders seçerken nasıl bir karar sürecinden geçtiklerini araştırdıkları çalışmalarında 100 öğrenciye anket uygulamıştır. Üç aşamalı ankette katılımcılardan öncelikle 12 dersten oluşan bir listeye bakıp bu derslerin ne kadar zor olabileceğini ve kendi programlarına uyumlu olup olmadığını likert ölçeğinde değerlendirmeleri istenmiştir. İkinci aşamada katılımcılardan ders seçerken etkili olabilecek sekiz faktörü (dersin konusuna ilgi duyma, ders içeriği, dersin saati/süresi, dersin ödev/çalışma yükü, dersin hocası, öğrencinin alanı ile uyumluluk, ödev/çalışma yükünü dengeleme ve dersin kontenjanı olup olmaması) önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Üçüncü aşamada ise katılımcılara ders seçerken fikir danıştıkları altı muhtemel kaynağı (ebeveyn, arkadaşlar, danışman, fakültedeki diğer hocalar, dersin tanıtımı ve diğerleri) önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir (Kerin vd., 2001, 175). Bulgulara göre ders seçiminde; dersin konusuna ilgi duyma (%38), ders içeriği (%26), öğrencinin alanı ile uyumluluk (%22) ve dersin hocası (%7) en etkili unsurlar olarak tanımlanmıştır. Çalışmaya göre katılımcıların ders seçerken fikir danıştıkları kaynaklar; arkadaşları (%62), ders tanıtımları (%19) ve fakültedeki danışman dışındaki hocalar (%9) şeklinde sıralanmıştır (Kerin vd., 2001, 177).

Chonko vd. (2002) üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin beklenti ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla birinci sınıfın ilk döneminde olan 750 öğrenci üzerinde bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada katılımcılara eğitimin anlamı, hocalardan ne bekledikleri ve üniversitenin öğrenci ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceği gibi açık uçlu sorular sorulmuştur. Eğitimde mükemmeliyetin anlamı ile ilgili soruya katılımcıların %30'u "geleceğe hazırlık" şeklinde cevap vermiştir. Hocadan beklentilerinin ne olduğu ile ilgili soruya verilen cevaplar arasında; ilginç olması (%11,9), öğrencilere yardımcı olması (%11,6), iyi iletişim kurabilmesi (%10,7) ve hocayla kolay/çekinmeden konuşabilme (%10,3) yer almaktadır. Üniversitenin öğrenci ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceği sorusuna verilen cevaplar arasında da öğrencilere anketler uygulama (%17,7), kişisel danışmanlık (%15), akademik danışmanlık (%13,8) ve profesyonel danışmanlık (%13,8)

faktörleri öne çıkmaktadır. Bulguları yorumlayan Chonko vd. (2002, 279)'e göre öğrencilerin bu beklentileri göz ardı edilmemeli ve dersler beklentilerin ötesinde şekillendirilmelidir.

3. Yöntem

Bu çalışmada öğrencilerin ders seçimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla dört aşamalı bir yaklaşım benimsenmiştir. Öncelikle ilk aşamada ders seçimlerinin gerçekleştirildiği haftanın hemen ardından 16-20 Şubat 2015 tarihleri arasında 30 öğrenciyle ders seçimlerini etkileyen faktörler üzerine her biri yaklaşık 5 dakika ile 20 dakika arasında süren yapılandırılmamış nitelikte yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen faktörler ikinci aşamada anket soruları şekline getirilmiş ve bu alana ilgi duyan öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuştur. Onlardan da gelen yanıtların ardından anketin ön testi 15 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ardından da bölümün tüm öğrencilerine yönelik anket uygulaması 16-27 Mart 2015 tarihleri arasında bölümün araştırma görevlileri tarafından ders aralarında tamamlanmıştır. Ancak iki hafta süren anket doldurma sürecinde 112 öğrenciye ise ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu durumda 260 öğrenciye anket uygulanarak bölüm öğrencilerinin %70'ine ulaşılarak anket çalışması tamamlanmıştır. Bir sonraki aşamada da anket verilerinde öne çıkan faktörleri daha anlaşılır kılmak adına 15 öğrenciyle sonuçların değerlendirildiği yine yapılandırılmamış görüşmeler düzenlenmiştir. Aşağıda bütün bu çalışmalardan elde edilen veri ve bulgular sistematik bir şekilde sunulmaktadır.

4. Bulgular

Çalışmanın ilk aşamasında gerçekleştirilen öğrencilerle yüz yüze görüşmelerin ve öğretim üyelerinin görüşlerinin alınmasının ardından oluşturulan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin kayıt yenileme döneminde mesleki seçimlik dersleri tercihlerinde kendileri için önemli olduğunu düşündükleri ifadeleri beşli likert ölçeğiyle değerlendirmeleri istenmiştir. Bu bağlamda dersin öğretim üyesiyle ilgili 17 ifade, sistem/ders programıyla ilgili 20 ifade, dersin işlenişiyile ilgili 14 ifade, öğrenci beklenti ve istekleriyle ilgili 13 ayrı ifade tanımlanmıştır. İkinci bölümde ise fakülte, bölüm, program, dersler ve uygulanmasıyla ilgili 41 ayrı ifadede; istek, öneri, şikâyet ve görüşü yine beşli likert ölçeğiyle değerlendirmeleri istenmiştir. Anketin son bölümünde öğrencilerin isimleri sorulmayarak demografik sorulara yanıt vermeleri beklenmiştir.

Bulgulara öncelikle demografik yapı hakkında bilgi verilerek başlanabilir. Ankete katılan öğrencilerin %48'i kadın, %52'si erkektir. Dolayısıyla cinsiyet anlamında yaklaşık olarak bir dengenin mevcut olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin %49'u üniversitedeki herhangi bir öğrenci kulübüne üyedir. %51'i ise üye olmadığını söylemiştir. Bu da öğrencilerin yaklaşık yarısının kulüp etkinliklerinde gönüllü çalışma isteğinde olan aktif öğrenci olabileceklerine dair bir gösterge olarak yorumlanmıştır. Öğrencilerin başarı göstergelerinden biri olarak hazırlık okulunda yabancı dil

eğitiminden başarıyla mezun olup olmadıkları ya da çıkan afa hazırlık okulunu atlayarak öğrenim hayatına başlayabilme fırsatını elde etme durumlarına ilişkin soruya bakılabilir. Orada da öğrencilerin %40'ı hazırlık okulundan afa mezun olduğunu belirtmiştir. Bu oran bölüm öğretim üyelerinin daha düşük olan beklentilerinin çok üzerinde bulunmuştur. Başka bir deyişle öğrencilerinin büyük oranda hazırlık okulunda İngilizce öğrenerek öğrenim hayatlarına devam ettiğini düşünen öğretim üyelerinin karşısında beledikleri nitelikte öğrenciler bulunmamaktadır. Öğrencilerin Eskişehir'de ailelerinin yanında mı yoksa yalnız mı yaşadıkları da sorulmuştur. Bunun da öğrencilerin özellikle Pazartesi ve Cuma günlerindeki ders seçiminde önemli bir faktör olabileceği düşünülmüştür. Buna göre de öğrencilerin %86'sının ailelerinden ayrı olarak Eskişehir'de yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğrenim hayatlarını sürdürürken herhangi bir yerde çalışıp çalışmadıkları sorusuna %18'i "çalışıyorum" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin aylık yaptıkları harcamanın sorulduğu soruya ilişkin yanıtların ortalaması ise 869,4 TL olarak hesaplanmıştır. Bu da yaklaşık olarak asgari ücret (2015 yılı 1. Dönem, net 949,07 TL) düzeyinin biraz altında bulunmuştur. Herhangi bir değişim programından (Erasmus, Farabi gibi) yararlanan öğrencilerin oranı %13, yan dal ya da ana dal yapan öğrencilerin oranı da %5 olarak belirlenmiştir. Tüm öğrencilerin yaş ortalaması 22,2 şeklinde hesaplanmıştır. Bu da lisenin ardından üniversiteye başlayan genç kuşağın öğrenci olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin genel not ortalaması 4 puanlık sistem üzerinden 2,7 olarak hesaplanmıştır. Bölümün öğrencilere bir dönemde 30 kredilik ders almaları ve 8 dönemin ardından 240 krediyi tamamlayarak mezun olmaları genel öneri ve planına karşın öğrencilerin anketin uygulandığı dönemde aldıkları ortalama kredi miktarı 35,4 olarak hesaplanmıştır. Bu da normalde alınması gerekenden yaklaşık iki dersin fazla alındığını göstermektedir. Bir başka önemli nokta da öğrencilerin bölümü ne kadar isteyerek tercih ettiklerine ilişkindir. Öğrencilere üniversite giriş sınavında bölümlerini kaçınıcı sırada tercih ettikleri sorulduğunda yaklaşık dördte birden fazlasının (%28,4) ilk sırada tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin toplamda %71,9'unun da bölümü ilk dört tercihlerinden biri olarak kazandıkları belirlenmiştir. Bu da öğrencilerin bölüme oldukça istekli şekilde geldiklerini göstermektedir.

4.1. Dersi veren öğretim üyesine ilişkin özellikler

Ankette dersi veren öğretim üyesine ilişkin 17 ifade öğrencilere sunularak bunların her birinin kendileri için önem derecelerini beşli likert ölçeğiyle "1.Hiç önemli değil" seçeneğinden "5.Çok önemlidir" seçeneğine doğru işaretlemeleri istenmiştir. Tablo 1'de sunulan veriler doğrultusunda öğrencilerin en fazla ortalamayla önemli buldukları söylenebilecek ifadeler öğretim üyesinin konuya olan hâkimiyeti, sevecen, güler yüzlü olması, tolerans göstermesi ve anlayışlı olması ile öğrencilerle her türlü iletişime açık olması şeklinde özetlenebilir. Yanıt veren öğrencilerin yalnızca 2,8'i öğretim üyesinin konuya hâkimiyetini önemsiz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretim üyesinin siyasi görüşü ise en az önemli bulunan unsur olarak belirlenmiştir. Yanıt veren öğrencilerin %26,9'u siyasi görüşün önemli ve çok önemli düzeyde bulduklarını belirtmişlerdir. Tüm ifadelerin ortalamalarının ortalaması alındığında ise 3,7'lik bir değere ulaşılmaktadır ki bu da "önemli" görüşüne yakın bir genel eğilimin söz konusu olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Dersi veren öğretim üyesine ilişkin özellikler

	Benim için Dersi Veren Öğretim Üyesinin...	Ortalama	Ortanca	Tepe değer	Cevaplayan	Cevapsız
1	Konuya olan hâkimiyeti	4,5	5	5	256	4
2	Sevecen, güler yüzlü olması	4,4	5	5	253	7
3	Tolerans göstermesi ve anlayışlı olması (Geç gelme, yoklamaya imza atma, o hafta gelmeme, mazeret bildirme, ödev için ek süre verme vs.),	4,4	5	5	259	1
4	Öğrencilerle kurduğu yakın, sevgi dolu ve samimi ilişki	4,3	5	5	258	2
5	Ders dışında da rahatlıkla samimi iletişim kurulabilmesi (Kantinde birlikte çay içebilme, karşılaşınca konuşabilme)	4,2	4	5	258	2
6	Odasına çekinmeden girilebilmesi	4,1	4	5	255	5
7	İnternet üzerinden (facebook, mail vs.) kolay ulaşılabilmesi	4,0	4	4	257	3
8	Daha önce o öğretim üyesinin dersini almış olma	3,7	4	4	258	2
9	Asabi, asık suratlı olması	3,7	4	4 ve 5	255	5
10	Çok ya da bol not vermesi	3,7	4	3	256	4
11	Telefonla kolay ulaşılabilmesi	3,6	4	4	254	6
12	Dersi almadan önce öğretim üyesiyle yaptığım derse ilişkin görüşme	3,6	4	3	258	2
13	Sosyal medyada arkadaş olma ve takip edilebilmesi	3,3	3	3	256	4
14	Kolay hoca olarak tanınması	3,2	3	3	255	5
15	Zor hoca olarak tanınması	3,2	3	3	252	8
16	İngilizce olan dersi Türkçe işleme	3,1	3	3	255	5
17	Siyasi görüşü	2,5	2	1	256	4

4.2. Sistem/Ders programına ilişkin özellikler

Sistem ve ders programıyla ilgili olarak öğrencilere iki ayrı grupta sorular yöneltilmiştir. İlk gruptaki sorularda tercih edilecek mesleki seçimlik derse ilişkin, ikinci grupta da ders seçerken dikkat ettikleri unsurlar sorulmuştur.

İlk grupta 14 ifade sunularak likert ölçeğiyle önemli bulma derecelerini işaretlemeleri istenmiştir. Tablo 2'deki ortalama değerler dikkate alındığında öğrenciler tarafından tercih edilecek mesleki seçimlik dersin kontenjan sıkıntısı ve dersin kredisinin yüksek olması oldukça önemli bulunmuştur. Dersin düzenli işlenmesi ve ders notlarına erişim gibi unsurlar da önemli bulunmuştur. Dersin günü, hangi gün olduğu öğrenciler tarafından 3,6 ortalamayla önemli bulunurken sabah ya

da öğleden sonra olması ya da pazartesi ya da Cuma günü olması o kadar da önemli bulunmamıştır. Öğrencilere sunulan tüm ifadelere yönelik ortalama ise 3,5 olarak hesaplanmıştır. Bu da yine genel tablonun “önemli” seçeneğine daha yakın durduğunu göstermektedir.

İkinci grupta öğrencilere toplam 6 ifade sunulmuştur. İfadelerin ortalamalarının ortalaması alındığında oldukça yüksek bir değer olan 3,9’a ulaşılmaktadır. Bu da buradaki ifadelerin daha önemli bulunduğunu göstermektedir. Bu grupta üstten ya da alttan derslerin çakışıp çakışmaması, toplam kredi tutarını tutturma kaygısı, uygulamalı derslere zaman kalmaması gibi unsurların öne çıktığı ya da oldukça önemli bulunduğu söylenebilmektedir.

Tablo 2. Sistem / Ders programına ilişkin özellikler

A	Tercih Edeceğim Mesleki Seçimlik Dersin...	Ortalama	Ortanca	Tepe değer	Cevaplayan	Cevapsız
1	Dersin kontenjan sıkıntısı ya da sorunu	4,2	4	5	253	7
2	Dersin kredi puanının (ECTS) yüksek olması	4,2	4	5	256	4
3	Her hafta düzenli, ders saatlerine de uygun olarak yapılması	3,9	4	4	255	5
4	Ders notlarının fotokopiye dersten önce bırakılmaması	3,7	4	4	253	7
5	Dersin internet ortamındaki tanıtım bilgilerinin olması	3,7	4	4	250	10
6	Dersin farklı şubelerinin aynı gün aynı saatte olması	3,6	4	3	253	7
7	Dersin haftalık toplam ders saati	3,6	4	4	252	8
8	Dersin günü, hangi gün olduğu	3,6	4	4	258	2
9	Dersin Türkçe olması	3,5	4	3	252	8
10	Dersin İngilizce olması	3,4	4	4	256	4
11	Dersin öğleden sonra olması	3,2	3	3	257	3
12	Dersin sabah olması	3,0	3	3	254	6
13	Dersin Pazartesi günü olması	2,8	3	3	258	2
14	Dersin Cuma günü olması	2,7	3	3	256	4
B	Ders Seçerken...	Ortalama	Ortanca	Mod	Cevaplayan	Cevapsız
1	Üstten ya da alttan alınan derslerin çakışıp çakışmaması	4,5	5	5	255	5
2	Mezun olmak için toplam 240 krediyi tamamlama kaygısı	4,2	5	5	255	5
3	Uygulamalı dersler için ayıracak zamanın kalmaması	4,2	4	5	251	9
4	İngilizce 72 saat krediyi doldurma kaygısı	3,7	4	5	254	6
5	Bazı haftalarda ders yapılmaması ve telafisinin de olmaması	3,4	4	3	253	7
6	Ekle/sil haftasında ilk derse girerek ders tanıtımını dinleme	3,1	3	4	255	5

Daha ileri analizler yapabilmek için sürekli veri olarak toplanan “dönemlik not ortalaması”, “dönemlik AKTS kredi toplamı” değişkenleri kategorik veri haline dönüştürülmüştür. Dönemlik not değişkeni (1) 2’den az, (2) 2,01 – 2,50 arası, (3) 2,51 – 3,00 arası, (4) 3,01 – 3,50 arası, (5) 3,50 ve üzeri; dönemlik AKTS toplamı değişkeni (1) 30’dan az, (2) 30,01 – 35,00 arası, (3) 35,01 – 40,00 arası ve (4) 40,01 ve üzeri olacak şekilde kodlanmıştır.

Tablo 2’de verilen 14 maddelik “tercih edilen mesleki seçimlik derse ilişkin özellikler, not ortalaması ve dönemlik AKTS kredi toplamı değişkenleri ile karşılaştırmak için ANOVA testi yapılmıştır. Not ortalaması değişkenine göre 14 madde içinden sadece “Dersin kredi puanının yüksek olması” ifadesi farklılık göstermiştir ($F= 5,257, p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için yapılan Post-Hoc testi sonuçlarına göre 1. Grup (ortalaması 2’den az olanlar) ile 2, 3 ve 4. Grup arasında bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ortalaması 2’den az olanlar, ortalaması 2’den yüksek olanlar diğer gruplara göre dersin ECTS kredisini daha az önemsemektedir. Dönemlik alınan AKTS kredisine göre Tablo 2’deki 14 madde içinden “Dersin internet ortamındaki tanıtım bilgilerinin olması” ($F=3,572, p<0,05$) ve “dersin farklı şubelerinin aynı gün ve saate olması” ($F= 3,410, p<0,05$) ifadelerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için yapılan Post-Hoc testi sonuçlarına göre “dersin farklı şubelerinin aynı gün ve saate olması” ifadesinde 1. Grup (30’dan az kredi alanlar) ile 2 ve 3. Grup arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre 30’dan az kredi alanlar, 30’dan fazla kredi alanlara oranla bu ifadeye daha az önem atfetmektedir. “Dersin internet ortamındaki tanıtım bilgilerinin olması” ifadesinde fark, 1. Grup ile (30’dan az kredi alanlar) 2. Grup (30-35 arası kredi alanlar) arasında ortaya çıkmıştır. Buna göre 30’dan az kredi alanlar bu ifadeye 2. Gruba oranla daha önem atfetmektedirler.

Tablo 2’nin ikinci bölümünde yer alan 6 ifadenin not ortalaması ve dönemlik AKTS kredi toplamı değişkenleri ile karşılaştırmak için ANOVA testi yapılmıştır. Not ortalaması değişkenine göre 6 madde içinden sadece “ekle/sil haftasında ilk derse girerek ders tanıtımını dinleme” ifadesi farklılık göstermiştir. ($F= 2,964, p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için yapılan Post-Hoc testi sonuçlarına göre 2. Grup (ortalaması 2,00-2,50 arası olanlar) ile 3, 4 ve 5. Grup arasında bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre ortalaması 2’den az olanlar ortalaması 2,00-2,50 arası olanlar diğer gruplara göre ekle/sil haftasında ilk derse girerek ders tanıtımını dinlemeyi daha az önemsemektedir.

Diğer unsurlar bağlamında Tablo 2’deki ifadelere yönelik herhangi bir fark olup olmadığına bakıldığında “hazırlık okulundan afa geçme” durumuna göre sadece “Dersin Türkçe olması” maddesi farklılık göstermektedir ($t=2,573, df=239, p<0,05$). Buna göre hazırlık sınıfından afa ile geçip öğrenimlerine devam eden öğrenciler; beklenebileceği şekilde, hazırlık sınıfından başarıyla geçenlere oranla dersin Türkçe olmasını daha önemli görmektedir. Ayrıca “İngilizce 72 saat kredi doldurma kaygısı” da hazırlık okulundan geçme durumuna göre farklılık göstermektedir ($t=-3,858 df=242, p<0,05$). Afa ile geçmeyenler, geçenlere oranla bu ifadeye daha çok önem vermektedir.

Öte yandan aile yanında yaşamaya göre “Uygulamalı dersler için ayıracak zamanın kalmaması” ($t=-2,615$, $df=241$, $p<0,05$) farklılık göstermektedir. Eskişehir’de aileden ayrı yaşamayanlar, eş deyişle ailesiyle birlikte yaşayanlar bu maddeye, ailesinden ayrı yaşayanlara oranla daha çok önem vermektedir.

Yan dal yapan ve yapmayan öğrenciler karşılaştırıldığında “Ekle/sil haftasında ilk derse girerek ders tanıtımını dinleme” ($t=2,122$, $df=245$, $p<0,05$) ifadesine yönelik duyarlılık farklılık göstermektedir. Yan dal yapanlar bu ifadeye yapmayanlara oranla daha fazla önem vermektedir.

4.3. Dersin işlenişine ilişkin özellikler

Dersin işlenişine ilgili olarak öğrencilere 14 ifade yöneltilmiştir. Bunlar arasında Tablo 3’de sunulan dersin verimliliği, eğlenceli bir şekilde işlenmesi, arkadaşların derse ilişkin olumlu tavsiyeleri, derste bir şey öğrenileceğine inanma, işlenecek konular ve dersin uygulamalı olması önemli bulunan unsurlar olarak dikkati çekmektedir. Genel olarak bu kategorideki neredeyse tüm ifadelerin az ya da çok önemli bulunduğu söylenebilmektedir. İfadelerin ortalamalarının ortalaması alındığında 3,8 değerine ulaşılmaktadır. Bir tek konuların internet üzerinden web tabanlı işlenmesi ne önemli ne de önemsiz bir unsur olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Dersin işlenişine ilişkin özellikler

	Tercih Edeceğim Mesleki Seçimlik Dersin...	Ortalama	Ortanca	Tepe değer	Cevaplayan	Cevapsız
1	Verimli (çok şey öğrenilecek) olması	4,5	5	5	253	7
2	Eğlenceli bir şekilde işlenmesi	4,3	5	5	252	8
3	Arkadaşlarının derse ilişkin olumlu tavsiyeleri	4,1	4	5	255	5
4	Zor da olsa çok şey öğreteceğine inanmam	4,0	4	4	254	6
5	İşlenecek konuların neler olduğu	4,0	4	4	252	8
6	Uygulamalı (açık havada ya da laboratuvarında) işlenmesi	4,0	4	5	251	9
7	Yazılı sınav yerine ödev verilerek not alınması	3,9	4	4	255	5
8	Devam zorunluluğunun olmaması	3,8	4	4	254	6
9	Proje ya da ödev türü uygulamaların yapılması	3,8	4	4	255	5
10	İnternetteki ders tanımı ile işlenen konuların uyumlu olması	3,8	4	4	255	5
11	Yazılı sınav yerine sunum yapılarak not alınması	3,6	4	4	254	6
12	Konuların slaytlarla anlatılması	3,4	4	4	253	7
13	Ödev, sunum ve sınavın hepsinin bir arada yapılması	3,2	3	3	251	9
14	Konuların internet üzerinden/web tabanlı işlenmesi	3,0	3	3	252	8

4.4. Öğrenci Beklenti ve İstekleriyle İlgili Özellikler

Öğrencilere kendi beklenti ve istekleriyle ilgili olarak toplam 13 ifade sunulmuş ve bunları ne ölçüde önemli buldukları sorulmuştur. Tablo 4’te sunulan verilere göre alınan yanıtların ortalamasına bakılırsa, mezuniyet sonrası iş bulmaya katkı sağlayacağına inanma, belirli alanlarda uzmanlık kazandıran ya da meslek edindirme potansiyeline sahip, kişisel ideallere uygun ve mesleki uygulamalı derslerin daha önemli bulunduğu söylenebilmektedir. Bununla birlikte zorunlu dersleri bir an önce alıp son sınıfı rahat bir şekilde tamamlayarak mezun olma görüşleri de önemli bulunmuştur. Bu kategoride yer alan tüm ifadelerin ortalamalarının ortalaması alındığında ulaşılan 4 değeri ise neredeyse tüm ifadelerin önemli bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Öğrenci beklenti ve istekleriyle ilgili özellikler

	Benim İstek ve Beklentilerim Açısından...	Ortalama	Ortanca	Tepe değer	Cevaplayan	Cevapsız
1	Mezuniyet sonrası iş bulmada katkı sağlayacağına inanma	4,4	5	5	250	10
2	Belirli alanlarda (fotoğraf, tasarım, haber vs.) uzmanlık kazanma	4,4	5	5	250	10
3	Meslek sahibi edindirebilecek potansiyele sahip ders olması	4,4	5	5	249	11
4	Dersin kişisel ideallerime uygunluğu	4,4	5	5	248	12
5	Mesleki bilgi içeren uygulamalı ders olması	4,2	4	5	249	11
6	Zorunlu dersleri bir an önce alma ve son sınıflarda rahatlama	4,1	4	5	251	9
7	Son sınıfta fazla ders almama / boş zaman yaratma	4,1	4	5	251	9
8	Eksik kredi tamamlama	4,0	4	4	249	11
9	Dersin beni fazla zorlamayacak olması	3,9	4	4	248	12
10	Kuramsal genel bilgi içeren ders olması	3,7	4	4	249	11
11	Haftada bir günü boş bırakma	3,7	4	4	250	10
12	Aldığım derslerin önemi olmadan normal sürede mezun olma	3,4	4	3	249	11
13	Normal süreden önce mezun olma	3,3	3	4	248	12

Öğrenci beklentileri ilişkin 13 ifadeye yönelik olarak faktör analizi yapılmış ve öz değeri 1’den büyük 3 faktör bulunmuştur. Öncelikle veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığını değerlendirmek için Bartlett ve KMO testleri yapılmıştır. Testlerin sonuçlarına göre KMO değeri 0,50 üzerinde (0,79) ve Bartlett testi de anlamlıdır ($p < 0,05$). Bulunan üç faktör toplam varyansın %55,9’ünü açıklamaktadır. Bulunan üç faktör sırası ile “Kişisel Gelişim” “Boş zaman” ve “Mezun Olma” olarak adlandırılmıştır.

Tablo 5. Faktör analizi sonuçları

İfadeler	Kişisel Gelişim	Boş Zaman	Mezun Olma	Açıklanan Varyans
Meslek sahibi edindirebilecek potansiyele sahip ders olması	0,848			30,8
Belirli alanlarda (fotoğraf, tasarım, haber vs.) uzmanlık kazanma	0,808			
Mesleki bilgi içeren uygulamalı ders olması	0,759			
Dersin kişisel ideallerime uygunluğu	0,741			
Mezuniyet sonrası iş bulmada katkı sağlayacağına inanma	0,711			

Son sınıfta fazla ders almama / boş zaman yaratma		0,849		16,3
Zorunlu dersleri bir an önce alma ve son sınıflarda rahatlama		0,78		
Haftada bir günü boş bırakma		0,63		
Dersin beni fazla zorlamayacak olması		0,52		
Eksik kredi tamamlama		0,46		

Kuramsal genel bilgi içeren ders olması			0,658	8,7
Normal süreden önce mezun olma			0,652	
Aldığım derslerin önemi olmadan normal sürede mezun olma			0,644	

*Toplam Açıklanan varyans: 55,9

Öğrenci beklentilerinde ortaya çıkan 3 faktör gelir¹ için oluşturulan 4 kategori ile karşılaştırıldığında, Boş zaman faktörü gelir kategorilerine göre anlamlı bir fark göstermektedir. (F=2,963, p<0,05) Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için yapılan Post-Hoc testi sonuçlarına göre 2000 ve üzeri geliri olanlar ile diğer gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre geliri yüksek olanlar; beklenin aksine, diğer gruplara göre boş zaman kriterine daha az önem vermektedir.

Öğrenci beklentilerinde ortaya çıkan 3 faktör cinsiyete göre karşılaştırıldığında, Kişisel gelişim (t=-2,584, df=238, p<0,05) ve boş zaman (t=-2,250, df=237, p<0,05) faktörleri farklılık göstermektedir. Her iki faktörde de kadınlar erkeklere oranla daha yüksek skor almaktadır.

¹ Gelir değişkeni ankette sürekli değişken şeklinde sorulmuş ve analizde 4 kategoride sınıflandırılmıştır: 1. 500'den az, 2. 501-1000 arası, 3. 1001-1500 arası, 4. 1501 ve üzeri.

Öğrenci beklentilerinde ortaya çıkan 3 faktör yan dal yapmaya göre karşılaştırıldığında boş zaman faktörü ($t=-2,924$, $df=236$, $p<0,05$) farklılık göstermektedir. Yan dal yapmayanlar, yapanlara oranla bu faktörden daha yüksek skor almaktadır.

4.5. Bölüme ilişkin görüşler

Anketin ikinci bölümünde öğrencilere fakültede ve bölümde öğrenim görürken karşılaştıkları kimi sorunlara yönelik 41 ayrı ifade yöneltilerek bunlara ne ölçüde katıldıklarını beşli likert ölçeğiyle “1. Hiç katılmıyorum” ile “5. Çok katılıyorum” seçenekleri arasında değerlendirmeleri istenmiştir. İfadelerden ilk 23’ünün ortanca değerine bakıldığında “4. Katılıyorum” ve “5. Çok katılıyorum” seçeneklerinin ağırlıklı olarak işaretlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çoğu sorunlarının daha fazla dinlenilmesini istemekte, ders kredi puanlarını düşük bulmakta, ilgi duymadığı alanda zorunlu ders almak istememekte, kayıt yenileme sırasında bilgisayar sisteminin sorun yarattığını söylemekte, branşlaşmaya yönelik daha fazla ders istemekte, istediği gün istediği dersi almak istemekte ve mezuniyet sonrasına ilişkin ciddi kaygılar taşıdıklarını ifade etmektedirler. Kimi zorunlu derslerin verimsiz geçtiğini, ilgi duydukları alanda yeterli ders alamadıklarını ve yaz okulunun olmamasını eleştirmektedirler. Derslere devam zorunluluğunun olmaması da önemli istekler arasında görülmektedir. Diğer görüşlere de bakıldığında aslında öğrencilerin çeşitli kaygılara sahip oldukları ve bunları hocaları ya da yöneticilerle paylaşacak iletişime ihtiyaç duydukları, bu bağlamda dersleri fazla, kredileri yetersiz, ders çeşitliliğini az, ilgi duydukları alanlardaki istedikleri gün ve saatteki dersleri istedikleri anlaşılmaktadır. Yine de fakültede ve bölümde öğrenim görmekten memnunuz diyen öğrencilerin ortalaması 3,7 ve 3,6’dır. Başka bir deyişle öğrencilerin önemli bir kısmı fakülte ve bölüme ilişkin memnuniyet seviyeleri yüksektir.

Tablo 6. İstek ve beklentilere ilişkin özellikler

	Benim İstek ve Beklentilerim Açısından...	Ortalama	Ortanca	Tepe değer	Cevaplayan	Cevapsız
	Sistem/Ders Programına İlişkin...					
1	Öğrencilerin sorunları daha fazla dinlenmeli	4,5	5	5	249	11
2	Ders kredi puanları (ECTS) çok düşük	4,3	5	5	247	13
3	Kayıt yenileme sırasında bilgisayar sistemi sorun oluyor	4,3	5	5	247	13
4	Branşlaşmaya dönük daha fazla ders olmalı	4,2	5	5	251	9
5	İlgi duyduğum alanda yeterli ders alamıyorum	4	4	5	246	14
6	Yaz okulunun olmaması önemli bir sorun	4	4	5	247	13
7	Derslere devam zorunluluğu olmamalı	4	5	5	251	9
8	Toplam alınması gereken ders sayısı çok fazla	3,9	4	5	247	13
9	Seçmeli ders çeşitliliği az, yetersiz	3,9	4	5	243	17

10	Dört yılda alınması gereken zorunlu ders sayısı çok fazla	3,8	4	5	242	18
11	İngilizce ders kredi puanları (ECTS) çok düşük	3,6	4	5	242	18
12	Bölümün öğrenim dili %30 İngilizce olmalı	3,6	4	5	244	16
13	İngilizce ders sayısını az, yetersiz	3,5	4	5	245	15
	Dersin İşlenişine İlişkin...					
14	Kimi zorunlu dersler verimsiz geçiyor	4	4	5	246	14
15	Kimi mesleki seçimlerlik dersler verimsiz geçiyor	3,9	4	4	244	16
16	Derslere öğretim üyesi yerine asistan girmemeli	3,4	4	5	250	10
17	Dersi dinlemeyecek öğrenci derse gelmemeli	4,1	5	5	254	6
	Kişisel					
18	İlgi duymadığım alanda zorunlu dersleri almak istemiyorum	4,3	5	5	245	15
19	İstediğim gün istediğim derse alabilmeliyim	4,1	5	5	250	10
20	Mezuniyet sonrasında ilişkin ciddi kaygılarım var	4,1	5	5	253	7
21	Haftada bir günü boş (derssiz) bırakamıyorum	3,9	4	5	249	11
	Genel					
22	Bu fakültede öğrenim görmekten memnunum	3,7	4	4	252	8
23	Bu bölümde öğrenim görmekten memnunum	3,6	4	4	252	8
	Diğer Unsurlar					
24	Staj zorunlu olmalı	3,4	3	5	250	10
25	İngilizce dersler verimsiz geçiyor	3,3	3	3	245	15
26	Ekle-sil haftasında dersin hocasıyla iletişim kurulamıyor	3,1	3	3	247	13
27	Bu tür anket uygulamaları çok yararlı	3,1	3	3	252	8
28	Kayıt yenileme döneminde danışmanlık hizmetinden verim alınmıyor	3,1	3	5	246	14
29	İngilizce dersler anlaşılmıyor	3,1	3	3	245	15
30	Haber yazma dersleri zorunlu olmamalı	2,9	3	1	245	15
31	Web tasarımı dersleri zorunlu olmamalı	2,9	3	1	248	12
32	Genel olarak hocalarla iletişim kurulamıyor	2,8	3	3	246	14
33	Sayfa tasarımı dersleri zorunlu olmamalı	2,8	3	1	248	12
34	Radyo dersleri zorunlu olmamalı	2,8	3	1	253	7
35	Derslerde sunum yapılmamalı	2,7	3	1	249	11
36	Derslere ilişkin içimde bir arzu, istek yok	2,6	3	1	250	10

37	Avrupa Gazetecilik Okulları Birliđi tarafından da takdir toplayan bölümümüz yeni ders programından memnunum	2,6	3	3	252	8
38	Derslerde ödev/rapor hazırlanmamalı	2,6	3	3	250	10
39	Bölümün öğrenim dili %100 Türkçe olmalı	2,5	2	1	242	18
40	Televizyon dersleri zorunlu olmamalı	2,4	2	1	251	9
41	Fotoğraf dersleri zorunlu olmamalı	2,3	2	1	250	10

Tablo 6'da "Diğer Unsurlar" başlığı altında yer verilen ifadeler ortanca değeri 3 ve altındaki ifadelerdir. Dolayısıyla bu ifadelere katılımın kararsızlık ya da "katılmıyorum" şeklinde olduğu belirtilmelidir. Yalnızca üç ifadeye öğrencilerin katılmadığı anlaşılmıştır: Bölümün öğrenim dili %100 Türkçe olmalı, televizyon dersleri zorunlu olmamalı ve fotoğraf dersleri zorunlu olmamalı. Öğrencilerle yüz yüze yapılan görüşmelerde dile getirilen bu ifadelerin ankette tam tersi yönde ağırlık kazandığı, eş deyişle katılımcı bulmadığı görülmüştür.

5. Sonuç

Sonuç olarak bu çalışmada öğrencilerin ders seçimlerini belirleyen üç faktörün öne çıktığı belirlenmiştir. Bunlar (1) kişisel gelişim, (2) boş zaman ve (3) mezun olma başlıkları altında tanımlanabilmektedir. Bu üç faktöre bağlı olarak öğrenci kaygılarını da tanımlamak mümkündür. Öğrencilerin bölüme ilişkin beklentilerine bakıldığında da bu üç faktörün gözlemlendiği söylenebilmektedir. Kimi öğrenciler kişisel gelişim ve mezuniyeti dikkate alarak beklenti ve isteklerini önceliklendirirken kimi öğrenciler de daha çok boş zaman faktörüyle beklenti ve isteklerini dile getirmektedirler.

Bu çalışma bölümün ders programının değerlendirilmesi ve yeniden gözden geçirilerek daha iyi hale getirilmesi adına bölüme önemli bir veri sağlamaktadır. Bölümün bu sonuçları tartışarak daha iyi bir program hazırlayabileceğine inanılmaktadır. Ayrıca çalışmanın yöntemi, soruları ve sonuçlarıyla diğer bölüm ve fakütelere de örnek olabileceği düşünölmektedir.

Kaynakça

Pass, M.W., Mehta, S. S. & Mehta G. B. (2012). Course Selection: Student Preferences for Instructor Practices. *Academy of Educational Leadership Journal*, 16 (1), 31-38.

Babad, E. & Tayeb, A. (2003). Experimental analysis of students' course selection. *British Journal of Educational Psychology*, 73, 373-393.

DellaGioia, M. (2008). Student opinion and student course selection. *Journal of Undergraduate Psychological Research*. Vol 3, 20-25.

Kerin, R., Harvey, M. & Crandall, N. F. (2001). Student course selection in a non-requirement program: An exploratory study. *The Journal of Educational Research*, 68 (5), 175-177.

Chonko, L., Tanner, J.F. & Davis, R. (2002). What are they thinking? Students' expectations and self-assessments. *Journal of Education for Business*, 77 (5), 271-281.